

Toplumsal Cinsiyet Eşitliği ve Kadın Girişimciliğini Güçlendirmede Kadın Ayak İzi Platformu

Hacer
ARSLAN

İpek
BADIRGALI

Selma
BAZ

Zeynep
GÜLŞEN CAN

Eylül Asena
DUR

Dilek
GÜNDOĞMUŞ

Işıl Özge
KOCA

Fadim
TÜRK KOCAŞ

Şuheda
MERCAN

Fatma Sema
SEKBAN

Problem

Küresel Cinsiyet Eşitsizliği 2022 yılı raporu 146 ülkedeki toplumsal cinsiyet eşitsizliği durum saptaması ve yıllar içindeki değişiminin takip edilmesini sağlayan karşılaştırma ve analizlerden oluşur. Raporda küresel cinsiyet eşitsizliğinin kapanması için %31,9'luk bir fark olduğu ve bu farkın 132 yılda kapanacağı belirtilmektedir. Türkiye mevcut raporda 146 ülke arasında 124'üncü sırada yer alırken, alt endekslerde yer alan “ekonomik katılım ve fırsat”ta 134. sırada, “eğitimsel kazanımlar”da 101. sırada, “sağlık ve sağlıklı yaşam

beklentisi”nde 99. sırada, “siyasi güçlenme”de 112. sırada yer almıştır (WEF-GGGR, 2022). Kadınlar ve kız çocukları eğitim, istihdam, gelir ve sağlık gibi pek çok alanda eşitsizliğe maruz kalmaktadır (Ergin ve ark., 2019; Bardakçı & Oğlak 2022). Kadın ve erkek nüfus oranları dünyada ve Türkiye’de benzer oranlara sahipken kadınların istihdamda ve iş gücüne katılım oranlarında eşit şekilde temsil edilmediğini görmekteyiz. Türkiye’de kadın istihdam oranı %30.8 iken işgücüne katılım oranı %35.5’tir (TÜİK, 2022). Mevcut durumun nedenlerine bakıldığında toplumsal, kültürel ve inançlara bağlı yerleşmiş cinsiyete dayalı rollerin ön planda olduğu görülmektedir (Ergin ve ark.,

2019; Bardakçı & Oğlak 2022). Bu roller toplumun beklentilerini karşılamak için içselleştirilmekte ve rol model alınarak kuşaklar boyunca aktarılmaktadır (Koç &Yeniçeri, 2021).

Nesilden nesile geçen sosyo-kültürel, psikolojik ve kurumsal engel ve zorluklar kadın girişimciliğini ve erişebildikleri fon miktarlarını da fazlasıyla etkilemektedir (Gündüz & Karadeniz, 2022). Dünya'daki 582 milyon girişimin sadece %28'i kadınlara ait olup, Türkiye'de 4 milyon girişimin %19.7'si kadınlara aittir. 2021'de Global fonlamada 1.8 trilyon doların kadınlar tarafından 504 milyar dolarına ulaşılırken, Türkiye'de 15,4 milyar doların kadınlar tarafından sadece 64 milyon doları kullanılmıştır (GEM, 2022; Invest in Türkiye, 2022; Turkish Startup Investments Review Q3 2022). (Colendi-RS Research ve Trendyol'a ait değerlemeler dahil edilmemiştir).

Birleşmiş Millet Genel Kurulu, 2015 yılında yoksulluk, eşitsizlik ve adaletsizlik, iklim değişikliğiyle mücadele kapsamında 2030 yılına kadar gerçekleştirmek için Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerini kabul etmiştir. Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri 17 hedeften oluşan bir eylem çağrısıdır. On yedi hedef arasında 5.hedef “toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması, kadınların ve kız çocuklarının güçlenmesidir” (SKA,2030). Girişimcilik kadını

güçlendirme ve cinsiyet eşitsizliğini azaltmada önemli araçlardan biridir (Gabarret & Aude D'Andria 2021). Kadın girişimciliğinin teşvik edilmesinde sivil toplum kuruluşlarının ve faaliyetlerinin nitelikli şekilde artışı, medya desteği, eğitim programlarının planlanması, rol modellerinin tanıtılmasının önemli katkıları olacağı belirtilmektedir (Gabarret & Aude D'Andria 2021, Gündüz 2022).

Kadın Ayak İzi (KAİ), kadın girişimciliği önündeki engelleri, kendi sorunlarından yola çıkarak tespit etmiş; kadın girişimciliğini güçlendirmek isteyen, farklı yetkinliklerdeki 10 kadının biraraya gelmesiyle kurulmuş bir platformdur. KAİ kısa süreli hedeflerde kadınların aldıkları fon miktarını yıllık %5 artırmayı önceliklendirirken, uzun süreli hedeflerinde ise kadın odaklı başvuruda bulunan tüm girişimleri desteklemek, verdiği hizmetlerle toplum ve kurumlar için de faydalı olmayı benimsemektedir.

Çözüm

KAİ, kadın girişimciler için mekan sınırı olmadan fikirlerini hayata geçirme fırsatı sunmakta ve girişimcilik ekosistemine daha eşitlikçi şartlara

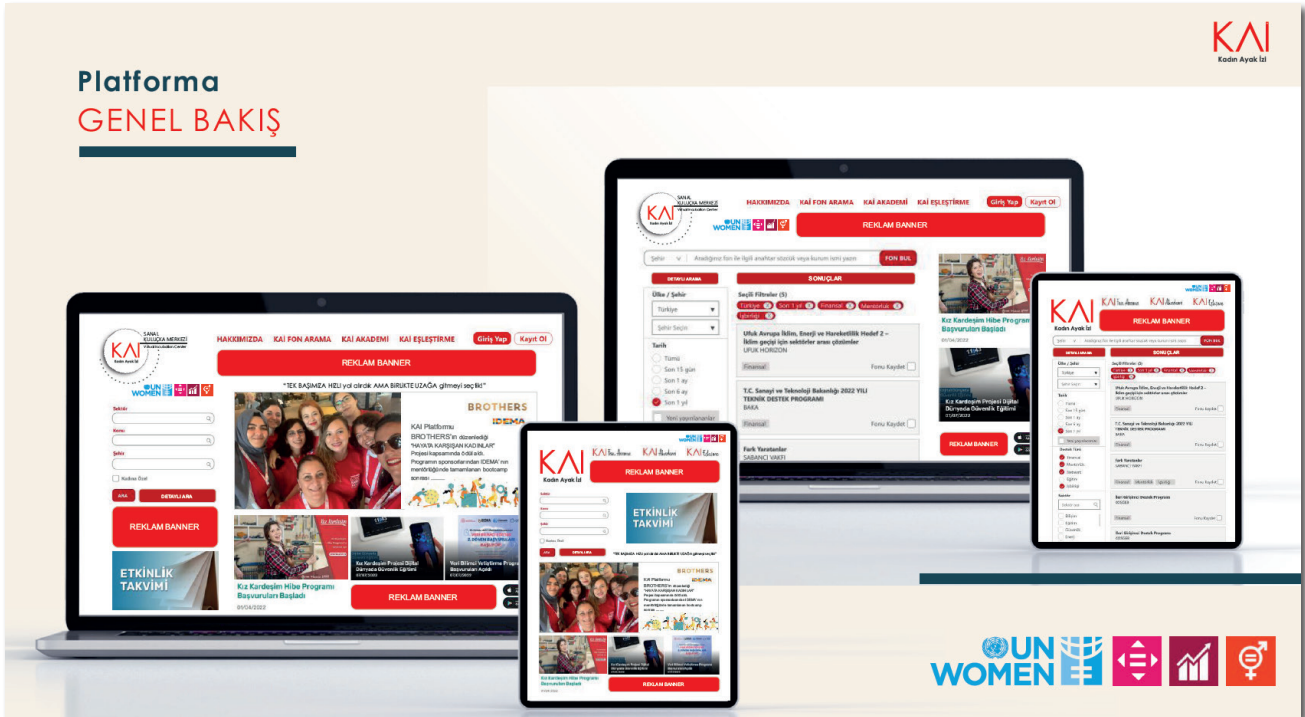
sahip lokasyon bağımsız bir platformdur. KAİ Sanal Kuluçka Merkezi, KAİ Fon Arama, KAİ Akademi, KAİ Kulüp, KAİ Cotant olarak temelde 4 hizmetten oluşmaktadır. KAİ Fon Arama Motoru; dağınık halde bulunan duyuruları tek bir yerde toplayarak fon bulma ve fonlardan haberdar olma kısmında hızlandırıcı etki yapmakta, güncel duyurular ve özelleştirilmiş künyeleri ile sürekli ve doğru bilgiye ulaşılmasını sağlamaktadır. KAİ Akademi; kadın öncelikli girişimcilere yönelik kısa ve etkili eğitim programları, webinar ve podcastler sunacaktır. KAİ Kulüp; girişimcilerin uzman ve mentör bulmalarını kolaylaştırırken, uygun aşamaları tamamlayan girişimciler için yatırımcıya ulaşma fırsatı verilecektir. KAİ Cotant kurumlar ve

girişimler için dönüşüm programları, stratejik ve çevik yönetim programları yürütecektir. Platforma genel bakış şekil-1’de görülmektedir. KAİ hizmet ve faaliyetler şekil-2’de görülmektedir.

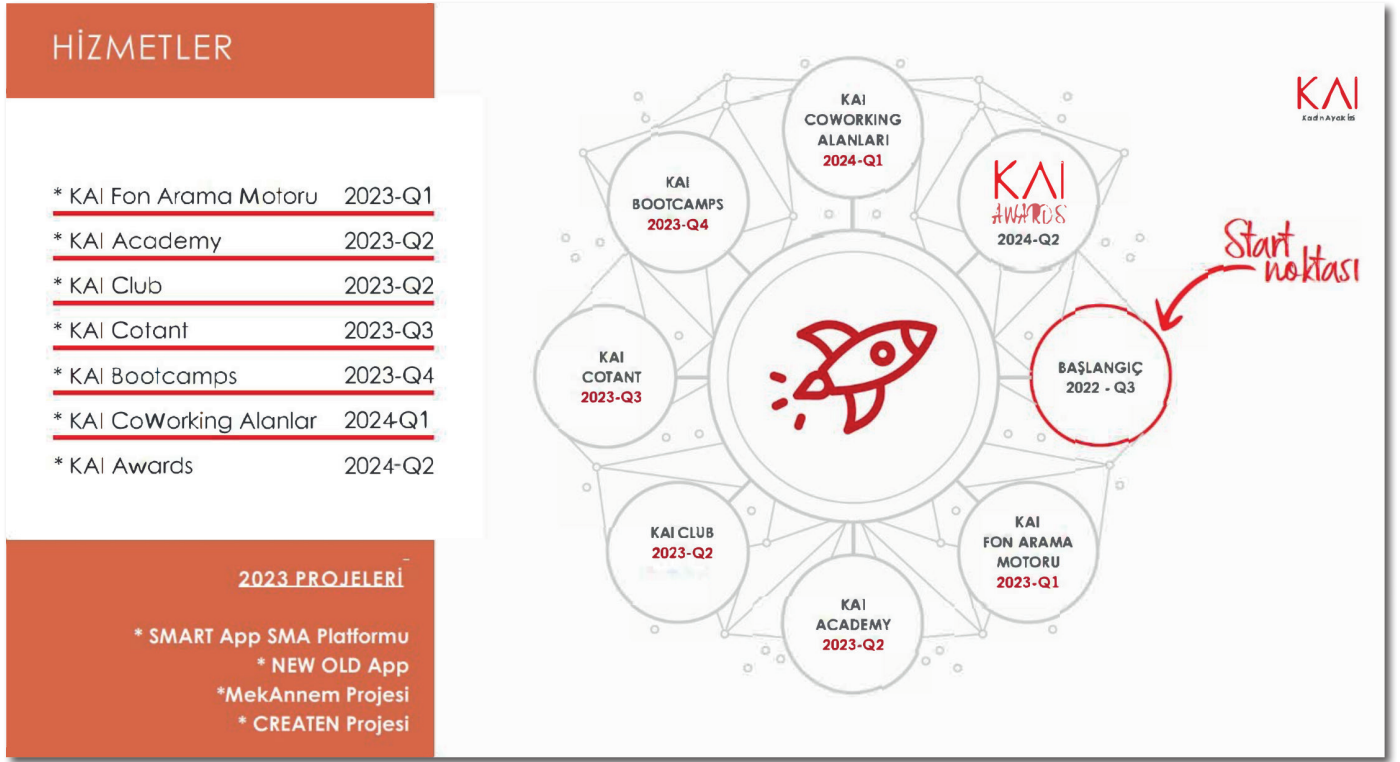
Pazar Büyüklüğü ve Hedefler

Türkiye’de girişimcilik ekosistemi son yıllarda hızla gelişmektedir. Genel olarak dünya genelinde kadın girişimcilik oranları erkeklere kıyasla daha düşük ve fonlardan daha az yararlanmaktadır.

Toplam Girişimcilik Aktivitesi’nde (TEA) küreselde kadın oranı %10,2’dir. Türkiye’de kadın TEA %38,9, erkeklerde %61,1’dir (GEM, 2022). Türkiye’de 4 milyon girişimin %19.7’si kadınlara

Şekil 1: KAİ Platformuna Genel Bakış

Şekil 2: KAI Hizmetler

aittir. 2021’de Global fonlamada 1.8 trilyon doların kadınlar tarafından 504 milyar dolarına ulaşılırken, Türkiye’de 15,4 milyar doların kadınlar tarafından sadece 64 milyon doları kullanılmıştır (GEM, 2022; Invest in Türkiye, 2022; Turkish Startup Investments Review Q3 2022). (Colendi-RS Research ve Trendyol’a ait değerlemeler dahil edilmemiştir). KAI Platformunun 2023 yılı hedefi kadınların erişebildikleri fon oranını %5 artırmaktır.

Gelir modeli

Ücret politikasında pozitif ayrımcılığı kurgulayarak, girişimci üyeler için ücretsiz eğitimler tasarlarırken uzmanlar için online görünürlükleri üzerinden üyelik modellenmiştir. Yatırımcıyla buluşan girişimlerin değer kazanmasında rol oynayarak gelir elde etmeyi planlamaktadır. KAI faaliyetleri ile derlenen veriler, araştırma ve analiz raporlarına evrilerek ekosistemi besler. KAI, girişimcilik ekosisteminde tespit ettiği sorunları iş fırsatına

dönüştürerek yarattığı ürün ve servisler, topluma ve çevreye katma değer ve fayda sağlarken gelir kazanan ve ağına da kazandıran bir döngü yaratmaktadır. Kurduğu network ile katma değerli işlere dönüşüm sağlanırken girişimciler ve müşteriler döngüde kalarak faydalı kazanç elde edecektir.

Personalara Genel Bakış

KAİ Platformunda yer alan kişiler, literatür, melek yatırımcı ağı, risk sermayedarları (venture capital) ve uzmanlar üzerinden personalar oluşturulmuş ve geliştirme süreci devam etmektedir. KAİ platformu personalara genel bakış şekil 3'tedir.

Rakipler ve Rekabet avantajları

Türkiye'de kadın girişimcilik ön kuluçka ve kadın girişimcilik merkezleri, kadın network ve yatırımcı ağlarının sayısı yetersizdir. Bu oluşumlardan bazıları fiziksel merkezler olup, gelir modeli olarak kadın girişimciler için de ücretli üyeliğe dayanmaktadır. Ön kuluçka ve kadın kuluçka merkezlerinden bir kısmının ise faaliyetleri tam olarak izlenememektedir (Şırnak Üniversitesi kadın girişimcilik ön kuluçka merkezi, TOBB Bilecik Kadın Kuluçka Merkezi). Globalde WomHub, hibrit yapıda bir kuluçka merkezi olarak faaliyet göstermekte ancak ücretli üyelik modelini kullandığı için Türkiye'deki kadınların erişiminin zor olduğu bir kuluçka merkezi olarak tahmin edilmektedir (WomHub). KAİ, kadın odaklı, lokasyon bağımsız, girişimcilere yönelik ücretsiz fon arama motoru,

Şekil 3: Personalara Genel Bakış

ücretsiz eğitim ve mentörlük desteği, uzmanlara yönelik online görünürlük, yatırımcıya yönelik eşleştirme ve değerlendirme, kurumlara yönelik danışmanlık hizmetleri ve bu faaliyetler üzerinden elde edilen analiz ve raporlama hizmetlerini sunmayı planlamaktadır. Hibrit ve girişimci dostu yapısıyla rakiplerinden ayrılmaktadır.

Sonuç

Kadınların eğitim, sağlık, sosyal yaşam, iş hayatı ve karar alma mekanizmalarında daha fazla yer alması toplumsal cinsiyet eşitliğinin güçlenmesini sağlayacaktır. Toplumsal değişimin gerçekleşmesinde kadın girişimciliği ve istihdamı önündeki engellerin kaldırılması, kadın girişimciliğinin desteklenmesi, girişimci kadın rol modellerinin artmasıyla mümkün olacaktır. KAİ Platformu kadınların finansman kaynaklarına erişimini kolaylaştırma, eğitim, mentör, uzman ve yatırımcıya ulaşmasını kolaylaştırma, kurumların ve girişimlerin dönüşümünü gerçekleştirmede etkin bir rol oynayarak katkıda bulunacaktır. Tüm bu faaliyetleri gerçekleştirirken KAİ'nin girişimciden herhangi bir kayıt veya periyodik üyelik ücreti almaması en teşvik edici özelliği olacaktır.

Kaynaklar

- World Economic Forum Global Gender Gap Report 2022 (WEF-GGRR-2022) Link: <https://www.weforum.org/reports/global-gender-gap-report-2022/digest>
- Ergin, A., Bekar, T., & Aydemir Acar, G. (2019). Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Rollerine Yönelik Tutumları ve Etkileyen Faktörler. *Fırat Tıp Dergisi*, 24(3).
- Bardakçı, Ş., & Oğlak, S. (2022). Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği Endeksi ve Türkiye. *Toplumsal Politika Dergisi*, 3(1), 71-90.
- TÜİK işgücü İstatistikleri-2022 (<https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Isgucu-Istatistikleri-Ekim-2022-45657>)
- Koç E., & Yeniçeri, Z. (2021). COVID-19 Pandemi Sürecinin Toplumsal Cinsiyet Eşit (siz) liğine Etkileri | The Effects of COVID-19 Pandemic on Gender (In) Equality. *Akdeniz Kadın Çalışmaları ve Toplumsal Cinsiyet Dergisi*, 4(1), 80-102.
- Gündüz, A., & Karadeniz, B. (2022). Girişimcilik Olgusunun Tarihsel Gelişimi ve Kadın Girişimciliği: Malatya İlinde Yapılan Çalışmanın İncelenmesi. *Bingöl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (24), 96-112.
- GEM (Global Entrepreneurship Monitor) (2022). Global Entrepreneurship Monitor 2021/2022 Global Report: Opportunity Amid Disruption. London: GEM. (<https://www.gemconsortium.org/reports/latest-global-report>)
- Invest in Türkiye (2022) The State of Turkish Startup Ecosystem (<https://www.invest.gov.tr/en/library/publications/lists/investpublications/thestate-of-turkish-startup-ecosystem.pdf>)
- Turkish Startup Investments Review Q3 2022 (<https://assets.kpmg/content/dam/kpmg/tr/pdf/2022/11/turkish-startup-investments-q3-2022.pdf>)
- Sürdürülebilir Kalkınma için Amaçlar 2030 (<https://www.kureselamaclar.org/amaclar/toplumsal-cinsiyet-esitligi/>)
- Gabarret, I., & d'ANDRIA, A. (2021). Improving gender equality through entrepreneurship: The role of women-dedicated business incubators. *Journal of the International Council for Small Business*, 2(2), 79-89.
- Arya Women (<https://www.aryawomen.com/>)
- TurkishWin (<https://www.turkishwin.com/>)

PWNİstanbul (<https://pwnistanbul.net/>)

Şırnak Üniversitesi kadın girişimcilik ön kuluçka merkezi (<https://sirnak.edu.tr/birimler/haber/26628/sirnaktkto-ile-girisimcilikte-kadin-dayanismasi/28/sirnak-universitesi-teknoloji-transfer-ofisi-a-s>)

TOBB Bilecik Kadın Kuluçka Merkezi (<https://www.tobb.org.tr/Sayfalar/Detay.php?rid=9588&lst=Haberler>)

WomHub (<https://www.womhub.com/>)

Girişimin web sitesi

<https://kadinayakizi.org/> (2023-Q1 yayında olacaktır)

Girişimin ya da girişimcinin e-posta adresi

iletisim@kadinayakizi.org

Girişimin linked-in adresi

<https://www.linkedin.com/company/kad%C4%B1nayakizi-org>

Girişimin instagram adresi

https://www.instagram.com/kadinayakizi_org/

Kadın Ayak İzi Projesi Temmuz 2022’de Hayata Karışan Kadınlar Platformundan fon almaya hak kazanan 2 girişimden biridir.